

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 lipca 2020 Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w Z. na podstawie art. 4 ust. 1 i 2 i art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 31 lipca 2019 roku o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. poz. 1622 ze zm.) od 1 sierpnia 2020 roku ponownie obliczył wysokość przysługującego K. W. świadczenia uzupełniającego. Po ponownym obliczeniu świadczenie uzupełniające wynosi 88,51 zł miesięcznie.

W uzasadnieniu wskazanego stanowiska organ wskazał, iż wysokość świadczenia uzupełniającego stanowi różnicę między kwotą 1700,00 zł i łączną kwotą przysługujących świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych, przy czym świadczenie uzupełniające nie może być wyższe niż 500,00 zł. Świadczenie pieniężne finansowane ze środków publicznych (dodatek mieszkaniowy) wynosi 151,03 zł miesięcznie. Wysokość emerytury wynosi 1460,44 zł. Łączna kwota przysługujących świadczeń wynosi 1611,47 zł, a więc świadczenie uzupełniające przysługuje w kwocie 88,51 zł.

/ decyzja k. 13-14 akt ZUS/

Odwołanie od powyższej decyzji w dniu 27.08.2020 wniosła K. W. reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika. Zaskarżonej decyzji zarzuciła.

- naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 4 ust. 1 w zw. z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz.U. z 2019 r. poz. 1622; dalej - Ustawa) polegające na jego błędnej wykładni polegającej na uznaniu, że dodatek mieszkaniowy przyznawany na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. Nr 71, poz. 734) wlicza się do sumy świadczeń Pieniężnych finansowanych ze środków publicznych, od której wysokości zależy przyznanie i wysokość prawa i wysokości świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji.

Mając powyższe na uwadze odwołująca wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez ustalenie, że kwota należnego Skarżącej świadczenia uzupełniającego nie uległa zmianie w stosunku do kwoty ustalonej decyzją nr (...) z dnia marca 2020 r. i wynosi 239,56 zł, zasądzenie od Organu na rzecz Skarżącej obowiązku wypłaty wyrównani świadczenia uzupełniającego za okres od sierpnia 2020 r. do dni uprawomocnienia się orzeczenia w niniejszej sprawie, wynikającego z wypłacani Skarżącej świadczenia uzupełniającego w zaniżonej kwocie wynoszącej 88,51 zł, zasądzenie od Organu na rzecz Skarżącej kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/ odwołanie k. 3-4 v akt VIII U1980/20/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację podniesioną w zaskarżonej decyzji.

/ odpowiedź na odwołanie k. 10-10v akt VIII U1980/20/

Decyzją z dnia 22 lipca 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w Z. na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 8 ust. 1-7 ustawy z dnia 31 lipca 2019 roku o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. poz. 1622 ze zm.) art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 ze zm.) stwierdził, iż K. W. pobrała nienależnie świadczenia za okres od 01-10-2019 do 31-05-2020 oraz za lipiec 2020 r. w łącznej kwocie 1404,05 zł z tytułu: świadczenia uzupełniającego. Organ wskazał, iż zgodnie z informacją nadesłaną przez Centrum Świadczeń Socjalnych w Ł. uprawniona pobierała dodatek mieszkaniowy. We wniosku z 18-09-2019 r. nie zawarła informacji o pobieranym dodatku. Świadczenie uzupełniające w powyższym okresie było wypłacone w zawyżonej wysokości. W konsekwencji Zakład zobowiązał ww

do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 01-10-2019 do 31-05-2020 oraz lipiec 2020 r. w kwocie 1404,05 zł i odsetek za okres od 1-11-2019 r. do dnia wydania decyzji w kwocie 33,71 zł.

/ decyzja k. 15 akt ZUS/

Odwołanie także od powyższej decyzji w dniu 2.09.2020 wniósł w imieniu K. W. jej pełnomocnik.

Zaskarżonej decyzji zarzucił:

- naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz.U. z 2019 r. poz. 1622; dalej - Ustawa) polegające na jego błędnej wykładni, polegającej na uznaniu, że dodatek mieszkaniowy przyznawany na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. Nr 71, poz. 734) wlicza się do sumy świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych, od której wysokości zależy przyznanie prawa i wysokości świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji.

Mając powyższe na uwadze odwołujący wniósł o:

1) zmianę zaskarżonej decyzji w całości i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy poprzez ustalenie, że świadczenie uzupełniające za okres od 1 października 2019 r. do 31 maja 2020 r. oraz za miesiąc lipiec 2020 r. zostało wypłacone Skarżącej w prawidłowej wysokości, tj. w kwocie 239,56 zł, wobec czego Skarżąca nie jest zobowiązana do zwrotu kwoty 1.404,05 zł wraz z odsetkami z tytułu nienależnie pobranego świadczenia, zasądzenie od Organu na rzecz Skarżącej kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/ odwołanie k. 3-4 akt VIII U1981/20/

W odpowiedzi na wskazane odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując zasadność wydanej w sprawie decyzji.

/odpowiedz na odwołanie k. 10 akt VIII U1981/20/

Zarządzeniem z dnia 14.09.2020 r. sprawy z obu odwołań połączono do wspólnego rozpoznania.

/ zarządzenie k. 12 (...)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni K. W. a urodziła się (...)

/ bezsporne/

W dniu 18 września 2019 r. ww. wniosła o przyznanie jej świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji. Ubiegając się o świadczenie we wniosku wskazała, iż ma ustalone prawo do świadczenia pieniężnego finansowanego ze środków publicznych – emerytury w kwocie 1391,31 zł.

/ wniosek k. 1-3 akt ZUS/

Decyzją z dnia 18.09.2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. przyznał wnioskodawczyni od dnia 1.10.2019 r. tj od dnia spełnienia wymaganych warunków świadczenie uzupełniające w kwocie 209,56 zł miesięcznie.

W pouczeniu do decyzji w pkt. II ppkt. 1, 2 poinformowano wnioskodawczynię iż prawo do świadczenia uzupełniającego nie przysługuje jeżeli ustanie którykolwiek z warunków wymaganych do uzyskania tego prawa, a uprawniona ma obowiązek powiadamiania Zakładu o ustaniu okoliczności będących podstawą przyznania świadczenia uzupełniającego a więc o wszelkich zmianach, które mają wpływ na prawo i wypłatę tego świadczenia w szczególności o uzyskaniu uprawnienia do świadczenia pieniężnego finansowanego ze środków publicznych

oraz pobieraniu takiego świadczenia, podwyższeniu kwoty świadczenia finansowanego ze środków publicznych, wypłacanego przez inny Zakład np. KRUS czy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Nadto w pkt. III pouczenia sprecyzowano, że jeżeli wnioskodawczyni pobierze świadczenie, do którego nie miała prawa, ustalone zostanie nienależnie pobrane świadczenie, które będzie musiała zwrócić. Za nienależnie pobrane uważa się świadczenie:

- 1) wypłacone mimo ustania okoliczności będących podstawą przyznania świadczenia, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) wypłacone mimo zmiany okoliczności będących podstawą do ustalenia jego wysokości, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie była pouczona o okolicznościach mających wpływ na zmianę wysokości świadczenia;
- 3) przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenie;
- 4) przyznane na podstawie decyzji, której następnie stwierdzono nieważność albo przyznane na podstawie decyzji, która została następnie uchylona w wyniku wznowienia postępowania i osobie odmówiono prawa do świadczenia;
- 5) wypłacone osobie innej niż osoba, która została wskazana w decyzji przyznającej świadczenie przyczyn niezależnych od organu rentowego.

W pouczeniu sprecyzowano też, że osoba, która nienależnie pobrała świadczenie uzupełniające, jest zobowiązana do jego zwrotu wraz odsetkami za opóźnienie. Naliczenie odsetek nie dotyczy świadczenia wymienionego w pkt 2 i 4. Osobie, która pobrała nienależnie świadczenie uzupełniające Zakład wydaje decyzję zobowiązującą do zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń.

Z kolei w pkt .IV pouczenia wskazano, iż wysokość świadczenia uzupełniającego ulega zmianie w przypadku:

- nabycia lub ustania prawa do świadczenia pieniężnego finansowanego ze środków publicznych lub świadczenia z zagranicznej instytucji właściwej do spraw emerytalno-rentowych,
- ponownego ustalenia wysokości przysługującego świadczenia pieniężnego finansowanego ze środków publicznych lub świadczenia z zagranicznej instytucji właściwej do spraw emerytalno-rentowych.

Wskazano, iż wnioskodawczyni jako uprawniona ma obowiązek powiadomienia Zakładu o wszelkich zmianach, które mają wpływ na wysokość świadczenia pieniężnego, a w szczególności o:

- 1) uzyskaniu uprawnienia do świadczenia pieniężnego finansowanego ze środków publicznych, w tym także do świadczenia o charakterze emerytalno-rentowym, przyznanych przez KRUS lub inny organ emerytalny oraz o pobieraniu takiego świadczenia,
- 2) podwyższeniu kwoty świadczenia finansowanego ze środków publicznych, wypłacanego przez podmiot inny niż Zakład (np. KRUS czy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej),
- 3) uzyskaniu uprawnienia do świadczenia z zagranicznej instytucji właściwej do spraw emerytalno-rentowych lub podwyższeniu kwoty tego świadczenia.

Wskazano iż w razie zmiany okoliczności będących podstawą do ustalenia wysokości świadczenia uzupełniającego, a więc w przypadku gdy:

- wnioskodawczyni uzyska świadczenie pieniężne finansowane ze środków publicznych lub świadczenie z zagranicznej instytucji właściwej do spraw emerytalno-rentowych lub

- przysługujące wnioskodawczyni świadczenie pieniężne finansowane ze środków publicznych lub świadczenie z zagranicznej instytucji właściwej do spraw emerytalno-rentowych zostanie podwyższone

i będzie to miało wpływ na wysokość świadczenia uzupełniającego, świadczenie to - za okres, w którym było wypłacone w zawyżonej wysokości - jest świadczeniem nienależnie pobranym, które ubezpieczona będzie musiała zwrócić w części, w jakiej przekroczyło świadczenie należne.

Dodatkowo decyzja zawierała informację, iż świadczenie pieniężne finansowane ze środków publicznych to np. emerytury i renty wypłacane przez ZUS KRUS lub inny organ emerytalno - rentowy, czy zasiłki pomocy społecznej wypłacane przez właściwy organ.

/ decyzja wraz z pouczeniem k. 7-8 akt ZUS/

K. W. miała przyznany dodatek mieszkaniowy na okres od 1.10.2019r. do 30.11.2019r. w kwocie .153,73,-zł. i na okres od 1.12.2019r. do 31.05.2020r. w łącznej kwocie 157,59,-zł.i od 1.07.2020r. do 31.12.2020r. w kwocie 151,05,-zł.

/pismo Centrum Świadczeń Socjalnych w Ł. z 14.07.2020r. k.10 akt ZUS, bezsporne/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania są zasadne jedynie w zakresie żądania zapłaty odsetek od nienależnie pobranego świadczenia w pozostałej części jako bezzasadne podlegają oddaleniu.

Zgodnie z art.1 ust. 3 Ustawy o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji z dnia 31 lipca 2019 r. (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 1936) świadczenie uzupełniające przysługuje osobom zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli są:

- 1) obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) posiadającymi prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, lub
- 3) cudzoziemcami legalnie przebywającymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W myśl art. 2 ust. 1 i 2 ustawy świadczenie uzupełniające przysługuje osobom, które ukończyły 18 lat i których niezdolność do samodzielnej egzystencji została stwierdzona orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji albo orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do służby i niezdolności do samodzielnej egzystencji, zwanym dalej „osobami uprawnionymi”.

Świadczenie uzupełniające przysługuje osobom uprawnionym, które nie posiadają prawa do świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych albo suma tych świadczeń o charakterze innym niż jednorazowe, wraz z kwotą wypłacaną przez zagraniczne instytucje właściwe do spraw emerytalno-rentowych, z wyłączeniem renty rodzinnej przyznanej w okolicznościach, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 53, 252, 568, 1222 i 1578), zasiłku pielęgnacyjnego oraz innych dodatków i świadczeń wypłacanych wraz z tymi świadczeniami na podstawie odrębnych przepisów przed dokonaniem odliczeń, potrąceń i zmniejszeń, nie przekracza kwoty 1750 zł miesięcznie (odpowiednio do dnia 1.03.2020 - 1600 do dnia 1. 03.2021 - 1700).

W myśl art. 4 ust. 1 -3 Świadczenie uzupełniające przysługuje osobie uprawnionej w wysokości nie wyższej niż 500 zł miesięcznie, przy czym łączna kwota świadczenia uzupełniającego i świadczeń, o których mowa w art. 2

ust. 2, nie może przekroczyć obecnie 1750 zł (odpowiednio do dnia 1.03.2020 - 1600 do dnia 1. 03.2021 - 1700) miesięcznie, z zastrzeżeniem włączeń, o których mowa w art. 2 ust. 2. W razie przyznania, ustania lub ponownego obliczenia wysokości świadczeń, o których mowa w art. 2 ust. 2, świadczenie uzupełniające podlega ponownemu obliczeniu z urzędu, w taki sposób, aby łączna kwota świadczeń, o których mowa w art. 2 ust. 2, wraz ze świadczeniem uzupełniającym, nie przekroczyła kwoty 1750 zł (odpowiednio do dnia 1.03.2020 - 1600 do dnia 1. 03.2021 - 1700) miesięcznie, z zastrzeżeniem włączeń, o których mowa w art. 2 ust. 2. Świadczenie uzupełniające nie przysługuje osobie uprawnionej, która jest tymczasowo aresztowana lub odbywa karę pozbawienia wolności, z wyjątkiem osoby uprawnionej, która odbywa karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego.

Zgodnie z art. 7 ust. 2 powołanej ustawy o świadczeniu uzupełniającym osoba uprawniona jest obowiązana do informowania organu właściwego o wszelkich zmianach mających wpływ na prawo do świadczenia uzupełniającego oraz jego wysokość.

Stosownie do art. 8 ust.1 i 2 wymienionej ustawy o świadczeniu uzupełniającym, osoba, która pobrała nienależnie świadczenie uzupełniające, jest obowiązana do jego zwrotu.

Za nienależnie pobrane świadczenie uzupełniające uważa się świadczenie:

- 1) wypłacone mimo ustania okoliczności będących podstawą jego przyznania, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie była pouczona o braku prawa do jego pobierania;
- 2) wypłacone mimo zmiany okoliczności będących podstawą do ustalenia jego wysokości, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie była pouczona o okolicznościach mających wpływ na zmianę wysokości świadczenia;
- 3) przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenie...

Na gruncie rozpoznawanej sprawy odwołująca wywodzi, iż zaskarżone decyzje wydane zostały nieprawidłowo bowiem organ rentowy wbrew wykładni celowościowej art. 2 ust. 2 ustawy o świadczeniu uzupełniającym, dodatek mieszkaniowy przyznawany na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. Nr 71, poz. 734) wlicza do sumy świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych, od której wysokości zależy przyznanie prawa i wysokości świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji. W ocenie odwołującej literalna wykładnia tego przepisu nie pozwala na ustalenie jednoznacznej interpretacji charakteru i zakresu włączeń. Z treści przepisu wynika bowiem, że przy ustalaniu sumy świadczeń pieniężnych, od której zależy prawo i wysokość przyznanego świadczenia uzupełniającego oprócz renty rodzinnej nie powinny być brane pod uwagę zasiłek pielęgnacyjny i inne dodatki i świadczenia (pieniężne finansowane ze środków publicznych) wypłacane wraz z tymi świadczeniami osobie uprawnione na podstawie odrębnych przepisów. Zarówno interpretacja zwrotu „inne dodatki” jak i zwrotu „z tymi świadczeniami” może prowadzić do różnych wniosków. Sformułowanie „z tymi świadczeniami” można rozumieć dwojako: wyłącznie jako odniesienie do renty rodzinnej i zasiłku pielęgnacyjnego (świadczenia wymienione wprost w ustawie) bądź jako ogół świadczeń finansowanych ze środków publicznych należnych uprawnionemu. Natomiast zwrot „inne dodatki” można rozumieć jako wszelkie dodatki pieniężne finansowane ze środków publicznych wypłacane na podstawie odrębnych przepisów jak i tylko takie dodatki które są wypłacane z rentą rodzinną lub zasiłkiem pielęgnacyjnym na podstawie odrębnych przepisów.

Natomiast w świetle wykładni celowościowej dokonanej w oparciu o uzasadnienie projektu Ustawy wynika, że podstawowym celem projektowanej regulacji było zapewnienie dodatkowych środków służących zaspokajaniu potrzeb życiowych osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, ze względu na zwiększone koszty związane z pielęgnacją, rehabilitacją i opieką medyczną. Zamysłem ustawodawcy było, aby przy badaniu prawa do świadczenia brać pod uwagę wszystkie wypłacane danej osobie świadczenia ze środków publicznych, wchodzące w skład szeroko rozumianego zabezpieczenia społecznego (emerytury, renty, zasiłki z pomocy społecznej), o charakterze innym niż jednorazowy, z wyłączeniem wszelkiego typu przysługujących do wypłacanych świadczeń dodatków, zasiłku pielęgnacyjnego i innych świadczeń (np. ryczałt energetyczny). Z powyższego wynika, że celem świadczenia miała być

pomoc osobom niezdolnym do samodzielnej egzystencji poprzez zwiększenie ich podstawowego źródła utrzymania (emerytury, renty itd.). Wszelkie inne dodatki, służące zaspokojeniu określonych potrzeb bądź zrekomensowaniu określonych wydatków nie powinny mieć wpływu na prawo i wysokość przyznawanego świadczenia uzupełniającego. W ocenie odwołującej z treści uzasadnienia projektu ustawy wynika także, że intencją ustawodawcy był wyraźny podział świadczeń finansowanych ze środków publicznych, które przysługują osobom uprawnionym, na środki będące zasadniczym zabezpieczeniem socjalnym oraz dodatki i świadczenia uboczne finansowane co prawda ze środków publicznych, ale mające określony, „funkcyjny” charakter. Świadczy o tym również posłużenie się przez ustawodawcę szerokim pojęciem „innych dodatków świadczeń”. Dodatek mieszkaniowy został przez ustawodawcę wprowadzony w celu umożliwienia gminom prowadzenia aktywnej polityki czynszowej i pełnego urynkowania gospodarki mieszkaniowej oraz ograniczenia szarej strefy rynku wynajmu mieszkań. Tym samym pomoc socjalna nie stanowi podstawowego celu wypłaty tego świadczenia, innymi słowy nie należy zaliczać go do szeroko rozumianego zabezpieczenia społecznego.

Z tak dokonaną wykładnią przepisu nie sposób się zgodzić. W ocenie Sądu literalna wykładnia art. 2 ust 2 ustawy jest jasna i pozwala wyłącznie na wyłączenie kwot renty rodzinnej przyznanej w okolicznościach, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 53, 252, 568, 1222 i 1578), zasiłku pielęgnacyjnego oraz innych dodatków i świadczeń wypłacanych wraz z tymi świadczeniami na podstawie odrębnych przepisów, tj świadczeń nie wypłacanych samodzielnie a tylko z tymi świadczeniami.

Dodatek mieszkaniowy jest finansowany ze środków publicznych i jest świadczeniem wypłacanym samodzielnie, nie jest dodatkiem do innego świadczenia. Nadto zgodnie z pkt 68 katalogu świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych ZUS jest wprost uwzględniany przy ustalaniu prawa i wysokości świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji. Jego pomijanie przy zliczaniu świadczeń nie jest zatem uprawnione.

Mając powyższe na uwadze należy dojść do przekonania iż organ rentowy prawidłowo ponownie ustalił wysokość świadczenia uzupełniającego wnioskodawczyni dokonując jego pomniejszenia o wypłacany wnioskodawczyni dodatek mieszkaniowy w kwocie 151,05 zł.

Nadto należy podnieść, że K. W. we wniosku o świadczenie uzupełniające oświadczyła, że jedynym świadczeniem pieniężnym finansowanym ze środków publicznych jest emerytura. Nie informowała o dodatku mieszkaniowym pozwalając tym samym rozstrzygnąć ZUS czy wskazane świadczenie winno zostać uwzględnione przy wyliczeniu należnego jej świadczenia uzupełniającego zgodnie z obowiązującym prawem. Wiedzę o pobieraniu dodatku mieszkaniowego organ rentowy uzyskał dopiero 17.07.2020r. W konsekwencji powyższego Świadczenie uzupełniające w spornym okresie zostało wypłacone wnioskodawczyni w zawyżonej wysokości a nadpłata świadczenia jest więc w tych okolicznościach świadczeniem nienależnym i podlega zwrotowi.

W ocenie Sądu zasadnym jest wyłącznie uznanie, iż wnioskodawczyni nie jest zobligowana do wyliczonych przez ZUS odsetek od nienależnie pobranego świadczenia. ZUS wyliczył je od dnia 1.11.2019 r. do dnia wydania decyzji.

Zgodnie z ust. 3 ,4,5 i 7 art. 8 ustawy o świadczeniu uzupełniającym od kwot nienależnie pobranego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, 3 i 5, są naliczane odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranego świadczenia uzupełniającego za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenie zawiadomiła organ właściwy o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczenia lub zmianę jego wysokości, a mimo to świadczenie było jej nadal wypłacane, w pozostałych przypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata. Należności z tytułu nienależnie pobranego świadczenia uzupełniającego ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia, w którym decyzja o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego świadczenia stała się prawomocna. Kwoty nienależnie pobranego świadczenia uzupełniającego podlegają zwrotowi łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, z uwzględnieniem ust. 3, na rachunek bankowy wskazany przez organ właściwy. Odsetki są naliczane od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu wypłaty świadczenia do dnia zwrotu.

Podnieść należy, iż odesłanie do "prawa cywilnego" dotyczy wyłącznie zasad zapłaty i wysokości odsetek, a nie zasad zwrotu nienależnego świadczenia. Nie ma zatem żadnych podstaw do stosowania przepisów prawa cywilnego (o bezpodstawnym wzbogaceniu lub czynie niedozwolonym) do oceny wymagalności, czy przedawnienia samego nienależnie pobranego świadczenia. Zasady określające zwrot takiego świadczenia ze względu na upływ czasu (dawność, w tym znaczeniu potocznie przedawnienie) wskazane są w art. 8 ust. 4 i 5 ustawy (zasadniczo za okres nie dłuższy niż 3 lata od żądania zwrotu, czyli wydania prawomocnej decyzji w tym przedmiocie). Żądanie zwrotu nienależnie pobranego świadczenia następuje przez doręczenie dotyczącej tego decyzji (można powiedzieć, że staje się wymagalne w tym momencie, a nie w czasie spełniania świadczeń). Z tą chwilą następuje też wymagalność (w prawnym znaczeniu według prawa cywilnego - art. 359 § 2 kc) roszczenia o odsetki, gdyż od tej chwili dłużnik pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia głównego (art. 481 § 1 kc). Z tą też chwilą rozpoczyna się bieg przedawnienia roszczenia o zapłatę odsetek (art. 120 § 1 kc). Odesłanie do przepisów prawa cywilnego oznacza, że organ rentowy może naliczać odsetki ustawowe, o jakich mowa w art. 359 § 2 k.c., nie wcześniej jednak niż od dnia doręczenia decyzji obligującej do zwrotu nienależnego pobranego świadczenia. Zobowiązanie z tytułu zwrotu nienależnie pobranych świadczeń ma charakter zobowiązania bezterminowego. Konsekwencją tego jest, iż termin do spełnienia świadczenia zwrotu nienależnych świadczeń nie nastąpił z chwilą wypłaty tego świadczenia, ale konieczne jest dokonanie swobodnego rodzaju wezwania do zapłaty tego świadczenia, o jakim mowa w art. 455 k.c., którego rolę pełnić mogła decyzja stwierdzająca obowiązek zwrotu.

Mając powyższe na uwadze należy dojść do przekonania, iż w przedmiotowej sprawie ewentualne żądanie zwrotu odsetek od nienależnie wypłaconych świadczeń jest uprawnione dopiero od chwili doręczenia zaskarżonej decyzji zobowiązującej do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. Organ rentowy może naliczać odsetki, a właściwie ma obowiązek wynikający z ustawy do naliczania odsetek, jeżeli ubezpieczony nie zwróci nienależnie pobranego świadczenia niezwłocznie po otrzymaniu decyzji ustalającej obowiązek zwrotu świadczenia. Decyzja ta ma charakter konstytutywny. Stąd też odsetki, nie biegną przed wydaniem decyzji ustalającej obowiązek zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

/ porównaj w tym zakresie analogicznie wyroku z dnia 21 marca 2013 r., sygn. akt III AUa 1311/1 2 Sąd Apelacyjny w Krakowie, wyrok SN z dnia 3 lutego 2010 r. I UK 210/09, Lex 585713, tak też Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie o sygn. akt VII Ua 48/12)/

Dlatego też Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w punkcie 1 zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 22 lipca 2020 r. i uchylił nałożony na wnioskodawczynię obowiązek zapłaty odsetek w kwocie 33,71 zł. W punkcie zaś 2 wyroku, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił odwołania wnioskodawczyni w pozostałej części, uznając, prawidłowość ponownie wyliczonych jej świadczeń i istnienie obowiązku zwrotu świadczeń nienależnie pobranych.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron w tym pełnomocnikowi ZUS z aktami rentowymi.

25 III 2021 roku.

J.L.